

Adviescommissie Omgevingskwaliteit

Datum: 17 mei 2023

Tijd: 9.00u tot 11.00u

Locatie: Gemeentehuis (1.11)

Aanwezig: Hilbrand Rozema (voorzitter), Marc Nolden, Bert Beentjes (online), Gerrit van de Veen, Martin van Bleek en Marlous Diederiks

(schuin gedrukte tekst: opmerkingen AOK Recht opstaande tekst: Opmerkingen gast)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur en heet iedereen welkom.

2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

4. Reclamemast A28

Bezoekers: De heren K. van den Bijgaart (architect), F. van der Put en B. Hoekstra.

Het betreft het voornemen om borden van een bestaande reclamemast langs de rijksweg A28 te vervangen door LED-schermen. Dit is vooral om het proces van het wisselen van reclames te vergemakkelijken. Eerder heeft al een Quicksan flora en fauna plaatsgevonden en twee voortoetsen in het mandaatoverleg. Tijdens dit mandaatoverleg is gevraagd visueel inzichtelijk te maken hoe de upgrade de reclamemast zich in haar verschijningsvorm zal manifesteren en hoe de invalshoek van de LED-schermen is gesitueerd ten opzichte van de omgeving. Ook is toen aangegeven dat de losse reclameborden met opdruk 'BP' komen te vervallen om rust te brengen in het ontwerp. Verder is afgesproken dat de draagconstructie waarop de reclameschermen rusten in één donker dekkende kleur wordt uitgevoerd en dat de schermen in een hoek van 45 graden worden geplaatst in plaats van de oorspronkelijke hoek van 60 graden. De aanvrager wijst erop dat op de locatie al een reclamemast aanwezig is en het doel en gebruik van het object niet zal wijzigen. Het bestemmingplan geeft volgens de aanvrager aan dat de onderhavige locatie specifiek bestemd is voor bouw van een reclamemast.

Advies:

De AOK adviseert geen omgevingsvergunning te verlenen voor dit initiatief.

Toelichting:

Uit het oogpunt van welstand wordt de constructie van de mast in de nieuwe situatie erg zwaar. Met de door initiatiefnemer doorgevoerde aanpassingen kan echter gesteld worden dat het plan voldoet

aan redelijke eisen van welstand. In het huidige denken, dat ook spreekt uit de nieuwe Omgevingswet, wordt echter van een initiatief gevraagd dat het iets toevoegt aan de omgevingskwaliteit. Waar dat onvoldoende het geval is of kan zijn wordt gekeken naar compensatie, voor omwonenden of voor de samenleving in bredere zin wanneer sprake is van een prominent aanwezig en impactvol initiatief. De commissie constateert dat die balans bij dit initiatief er niet is.

In de projectpresentatie wordt door de initiatiefnemer aangegeven: 'Afmetingen van de mast zullen niet exceptioneel wijzigen ten opzichte van de bestaande situatie;'. In het verweerschrift wordt in paragraaf 1.7 aangegeven: '... na upgrade ... blijft ... afmeting (nagenoeg) ... gelijk.'. De commissie constateert echter dat de oppervlakte van de reclameborden met de upgrade bijna verdubbeld wordt. De oppervlakte gaat per bord van 52,5 m² naar 97,3 m². De lichtemissie zal daarmee ook drastisch toenemen. Daarnaast worden de borden gemoderniseerd. Van doeken die aangelicht worden wordt overgestapt op ledschermen. Daarmee zal de intensiteit van de lichtemissie ook zeer substantieel toenemen.

De commissie mist een goede vergelijking van de huidige situatie met de toekomstige situatie. In de nadere toelichting wordt een vergelijking gemaakt als het gaat om het aanzicht van de oude mast en de nieuwe mast. Er wordt echter geen vergelijking gemaakt van de lichtuitstoot in de nieuwe situatie ten opzichte van de oude situatie. De praktijk van de huidige moderne reclamemasten met ledverlichting langs de rijkswegen laat echter geen twijfel bestaan over het effect daarvan. We noemen als voorbeelden slechts de reclamemasten aan de A1 bij Apeldoorn, Barneveld en Amersfoort. Wanneer het donker is, en in de winterperiode is dat al vroeg het geval, zijn deze borden reeds vanaf enkele kilometers afstand zeer goed zichtbaar.

In de informatie wordt aangegeven dat de hoek tussen de beide borden van 60 naar 45 graden gaat. Daarmee komen de borden in een hoek van 67,5 graden te staan ten opzichte van de A28. De horizontale kijkhoek bedraagt 140 graden. Dit wordt verbeeld in de aanvullende informatie op pagina 9, met een lichte aanpassing vanwege de gewijzigde hoek van de borden. Het licht van de vernieuwde reclamemast zal goed tot zeer goed te zien zijn al vanaf Nekkeveld, dat hemelsbreed op 4 km afstand ligt, tot ongeveer aan de Arkervaart. Voor de Puttense zijde van de polder geldt iets soortgelijks.

De AOK heeft kennisgenomen van de uitkomst van het bijgevoegde ecologisch rapport. Tevens heeft de AOK kennis genomen van de informatie dat de geüpgradede reclamemast voldoet aan de eisen van Rijkswaterstaat. Dat laat echter onverlet dat de AOK ernstige bedenkingen heeft bij de impact van de reclamemast in de nieuwe situatie. De Arkemheerpolder wordt in de Omgevingsvisie (terecht) genoemd als een van de vijf parels van de gemeente Nijkerk. Er wordt nagedacht over de vraag op welke wijze deze vijf parels richting de toekomst beter beschermd kunnen worden. Inwoners van Nijkerk en recreanten ervaren in de Arkemheerpolder rust en op z'n tijd duisternis, zeker in de winterperiode. De geüpgradede lichtreclame doet afbreuk aan deze omgevingskwaliteit. Recreatie en ontspanning betekent voor velen even weg uit de dagelijkse stress en weg van de 24-uurs-economie. Met de voorgenomen upgrade komt deze waarde van dit bijzondere gebied – Natura 2000, beschermd weidevogelgebied en tevens een van de twintig nationale landschappen die Nederland rijk is – verder onder druk te staan. Dat de mast tussen 24.00 uur en 6.00 uur uit staat doet daar weinig aan af.

In reactie op de punten die initiatiefnemer in zijn verweerschrift naar voren brengt, wordt door de commissie, aanvullend op het voorgaande, nog het volgende ingebracht:

Gesteld wordt dat het zicht op de reclamemast vanuit de polder Arkemheen niet wijzigt, evenmin als de skyline van Nijkerk. Daarbij wordt de vergelijking gemaakt met de zichtbaarheid van 'de

asfaltcentrale'. Het gaat de AOK echter niet om de zichtbaarheid en de grootte van het bouwwerk als zodanig maar om de lichtemissie en de impact daarvan.

De hinder van de lichtemissie voor de mens wordt, evenals voor de fauna, vergeleken met die van 'volle maan'. Deze vergelijking gaat, naar het oordeel van de commissie, echter mank omdat de impact van de (volle) maan op de omgevingskwaliteit en de beleving ervan een geheel andersoortige is dan die van lichtreclame.

De impact van het licht van de reclamemast wordt ook vergeleken met die van het langsrijdend verkeer. Voor de zichtbaarheid vanuit de polder maakt dat echter een groot verschil, lichtemissie net boven maaiveld of op 20 tot 25 meter hoogte, nog los van de continuïteit en de intensiteit.

Opgemerkt wordt dat de polder niet openbaar toegankelijk is voor publiek. Deze aanname is onjuist, ervan uitgaande dat met de polder ook de openbare wegen daarin worden bedoeld.

Concluderend kan de commissie niet instemmen met de vergunningaanvraag.

NB. Het advies van het College van Rijksadviseurs 'Wat Doet Dat Daar? Geen reclame in het landschap', daterend van oktober 2020, Advies: Wat doet dat daar - geen reclame in het landschap | Publicatie | College van Rijksadviseurs, sluit naadloos aan bij het hier door de AOK geformuleerde advies. Een citaat uit dit rapport: 'Ledschermen zijn veel penetranter dan de traditionele analoge doeken en panelen. Verbied nieuwe ledschermen daarom geheel, ook in stedelijke zones.' (Uit het Advies aan de ministers van IenW en BZK, pag. 31) En op pagina 23 valt te lezen dat 'duisternis kostbaar' is. Doe dat, en ons mooie landschap, niet in de uitverkoop, is de strekking.

5. Van Dijkhuizenstraat (Albert Heijn)

Bezoekers: De heren P. van de Kemp (gemeente), S. van de Pol (Van Bokhorst) en J. de Jongh (adviesbureau De Veluwe Raadgeving).

Het plan voor de verbouwing van het voormalige pand van Van den Brandhof tot een Albert Heijn Supermarkt is in de AOK-vergadering van maart jl. besproken en voorzien van een negatief advies. Daarop heeft de architect aan de hand van de aanbevelingen van de commissie AOK een verbeterplan opgesteld. De impact ten aanzien van het straatbeeld is verbeterd door een andere geleiding toe te passen van het pand, waardoor het volume als minder massaal wordt ervaren. Ook worden meer natuurlijke materialen en kleuren gebruikt, wat meer rust en eenheid brengt en het plan terugbrengt naar een dorpse schaal. De noordzijde van het pand wordt meer landschappelijk ingepast met meer groenafscheidingsen en de parkeerplaatsen aan de noordkant worden grotendeels verplaatst naar de straatkant middels een kiss&ride strook. Aan de zuidkant zijn de parkeerplaatsen en het laad- en losverkeer meer van elkaar gescheiden, dat ten goede komt aan een veiligere verkeersafwikkeling en een esthetisch betere uitstraling aan die zijde. Een optie om het huidige pand te slopen is niet in overweging genomen. Het is financieel niet mogelijk om het op een andere manier in te passen. De heer de Jongh meldt dat de naam van de supermarkt aan de Van Noortstraat (SPAR) binnenkort komt te vervallen. De supermarktformule vindt het niet meer verantwoord om haar naam te verbinden aan dit onderkomen. Verder is gesproken met belangengroepen in Nijkerkerveen en die willen graag meedenken met de wijze waarop de supermarkt wordt ontwikkeld.

Advies:

De AOK adviseert positief over het plan.

Toelichting

Het is duidelijk te zien dat het advies van de vorige vergadering is meegenomen in het nieuwe ontwerp. Vooral de groene invulling aan de noordkant is een grote verbetering, daardoor is de uitstraling van de entree van Nijkerkerveen passender.

Doordat andere configuraties van de gebouwen zijn onderzocht is het nu ook duidelijk waarom er voor deze opzet is gekozen.

6. Reglement van Orde

Dit onderwerp wordt behandeld in de volgende vergadering van de AOK.

7. Terugkoppeling wandeling Slichtenhorst

De commissie heeft de wandeling door Slichtenhorst als zeer prettig en leerzaam ervaren. Wat opviel was dat het waardevolle landgoed op zich als eyeopener niet is behandeld en er een groot verschil blijkt tussen de lintbebouwing en het landgoed. Er is derhalve geen compleet beeld getoond en ook is niet exact duidelijk wat de bewonersvereniging wenst van de commissie. Uiteindelijk zijn ruimtelijke kwaliteitskaders nodig om dit gebied in de toekomst te duiden. Het gebied strekt zich van Nijkerk-Zuid tot aan de noordkant van Nijkerkerveen. De commissie merkt op dat het gebied wordt omringd door oprukkende bebouwing en dat het gebied steeds meer onder druk komt te staan.

8. Mandaatoverleg

Er is aandacht gevraagd voor de plaatsing van zonnepanelen op het pand van Slichtenhorsterweg 41 te Nijkerk. Daar wordt vooralsnog negatief op geadviseerd.

9. Volgende vergadering

De volgende vergadering van de AOK wordt gehouden op 14 juni 2023.

10. Sluiting

Onder dankzegging sluit de voorzitter de vergadering om 11.00 uur. Hierna volgt een kennismaking met ambtenaren.